

Üldhariduskoolide kvaliteedi hindamine

Tallinna Mustamäe Gümnaasiumi hindamisaruanne

Sisukord

1. Sissejuhatus	3
2. Üldosa	4
3. Hindamismeeskonna tagasiside kvaliteedikriteeriumite lõikes	6
3.1 Õppekavaarendus on kaasav, süsteemne ja tõenduspõhine	6
3.2 Õppimise ja õpetamise protsessis arvestatakse iga õppija eripära ning toetatakse tema terviklikku arengut	8
3.3 Õppija arengu seire ja hindamine toetavad kavandatud õpiväljundite saavutamist	9
3.4 Kooli juhtimine on väärtuspõhine, koostööine ja arengule suunatud	11
3.5 Koolis on tagatud õppijate, õpetajate ja teiste kooli töötajate vaimne, sotsiaalne ning füüsiline heaolu ...	13
3.6 Koolis on väärtustatud ja tagatud õpetajate ning teiste kooli töötajate professionaalne areng	15
4. Täiendavad soovitused (sh teistele osapooltele)	16
5. Soovituste kokkuvõte	16

1. Sissejuhatus

Üldhariduse kvaliteedi hindamise eesmärk on võimestada õppeasutusi iga õppija arengut toetava õpikeskkonna pideval ja tõenduspõhisel kujundamisel.

Üldhariduse kvaliteedi hindamine aitab koolil:

- analüüsida oma tegevusi ja arengut kokkulepitud kvaliteedikriteeriumite alusel, tuues välja tugevused ja kitsaskohad ning kavandades nende põhjal parendustegevusi;
- saada ekspertidelt tagasisidet õppeprotsessi ja koolikultuuri kohta koos praktiliste soovitustega edasiseks arenguks.

Eneseanalüüsi ja hindamisaruande põhjal koostab kool **parendustegevuste kava**, mida arutatakse ühiselt hindamisprotsessi lõpus kooli pidaja, ekspertide ja HAKA esindajaga. Arutelu tulemusena lepitakse kokku konkreetsed sammud edasiseks tegevuseks.

Hindamisaruande ülesehitus

Hindamismeeskond keskendub kooli tugevuste ja arenguvõimaluste analüüsile kuue kvaliteedikriteeriumi alusel, pakkudes praktilisi soovitusi oluliste kitsaskohtade ületamiseks ja edasise arengu toetamiseks.

Aruande koostamisel lähtutakse kooli eneseanalüüsist, koolikülastusel kogutud infost ning muudest tõenditest. Ekspertidid toovad iga kriteeriumi analüüsi tulemusena välja potentsiaalsed kooli arengut **kõige enim mõjutavad järeldused järgnevalt**:

- **Tugevused** on tõenduspõhiselt välja toodud uuenduslikud lahendused ja läbimõeldud tegevused, mis on andnud soovitud paremaid tulemusi ja lisandväärtust õppija arengu toetamisel.
- **Arenguvõimalused** on analüüsist tulenevad kitsaskohad ehk need valdkonnad, kus koolil on olnud raskusi eesmärkide täitmisel ja/või kvaliteedi edendamisel, ning kus on potentsiaali märkimisväärseks arenguks ja täiustamiseks.
- **Soovitused** (tugevuste ja arenguvõimaluste kohta) on tõenditel põhinevad juhised, mis aitavad koolil ületada kitsaskohti ning säilitada ja arendada edasi oma tugevusi. Oluline on fookuseerida soovitudele, **millel on suurim mõju kooli ja õppijate arengule**. *Hindamismeeskonna hinnangul väiksema mõjuga soovitudes esitatakse analüüsi teksti sees.* Probleemide korral, mis ei tulene koolist ja mida kool ise ei saa lahendada, esitatakse soovitudes eraldi **täiendavate soovitude osas** aruande lõpus ning suunatakse vastavatele asjatundjatele või vastutajatele, näiteks kooli pidajale. Lisaks võib märkimisväärsete kitsaskohtade puhul hindamismeeskond soovitada koolile osalemist ülikoolide poolt pakutavates arendusprogrammides.

Kvaliteedihindamise protsess loob seega raamistiku kooli tõenduspõhiseks ja pidevaks arenguks, võimaldades toetuda oma tugevustele ja ületada kitsaskohti, et pakkuda õppijatele parimat võimalikku õpikeskkonda.

2. Üldosa

Hindamismeeskond

Hindamismeeskonda kuuluvad järgmised haridusvaldkonna eksperdid:

Merike Kaste	meeskonna juht; Tartu Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasiumi direktor
Helin Semilarski	meeskonna liige; Miina Härma Gümnaasiumi bioloogiaõpetaja; Tartu Ülikooli loodusteadusliku hariduse teadur
Liina Tenno	meeskonna liige; Harku Vallavalitsuse haridusspetsialist
Ele Vool	meeskonna liige; Kaitseväe Akadeemia arendusjuht

Hindamisprotsessi kirjeldus

1. Tagasiside kooli eneseanalüüsi protsessile

1.1. Ekspertide üldine hinnang kooli eneseanalüüsi läbiviimise protsessile sh kaasatusele ja koostöisusele.

Kaks aastat tagasi toimus Tallinna Mustamäe Gümnaasiumis (edaspidi TMG) juhtkonna vahetus, mille tulemusel käivitati sisehindamise ja uue arengukava koostamise protsess. Arengukava eesmärgid ja suunad vaadati üle, kuna need ei olnud kooskõlas uue juhtkonna nägemusega ja vajasis ajakohastamist. Paralleelselt otsustati osaleda HAKA kvaliteedihindamises ning koostada eneseanalüüs, et koguda sisendit uude arengukavasse. Eneseanalüüsi koostas töörühm (juhtkonna liikmed ja õpetajate esindajad) koolivälise mentori toel. Kogu õpetajaskonda kaasati koostööpäeval, kus tutvustati eneseanalüüsi ja koguti parendusettepanekuid. Õpilased kaasati visioonipäevade kaudu, mille käigus sõnastati kooli väärtused. Lastevanematele esindajatele ja kooli pidajale tutvustati eneseanalüüsi hoolekogu koosolekul.

1.2. Ekspertide üldine hinnang eneseanalüüsi aruande tõendus põhisele.

Kvaliteedi hindamise eneseanalüüsis põhjendatakse valikuid ja rakendatud lähenemisi ning tuuakse näiteid, milliseid muudatusi on tehtud ja milline on sihtgruppide tagasiside sellele. Seisukohti toetatakse Harno ja teiste läbiviidud uuringute andmetega. Mitme kriteeriumi juures märgitakse, et vastava teema kohta ei ole seni süstemaatiliselt andmeid kogutud ega sellele piisavalt tähelepanu pööratud. Tekstist on näha püüdlus käsitleda väljakutseid avatult; positiivsena on iga kriteeriumi lõikes esitatud ka nõrgad kohad ning esialgsed lahendusvõimalused. Peame tugevuseks seda, et eneseanalüüs tugineb ulatuslikult kvantitatiivsetele andmetele, mis teeb otsuste põhjenduse läbipaistvaks ja võimaldab ajas trendide võrdlust.

1.3. Muud asjakohased tähelepanekud.

Eneseanalüüs on hästi jälgitav, ühtlases stiilis kirjutatud ja korrektne: näited on loogilised ja kergesti mõistetavad, tekst ei ole üleaarusega koormatud ning keskendub olulisele. Analüüsitud teemad ei kordu ning tugevused ja kitsaskohad (sh parendustegevused) on välja toodud iga kriteeriumi all eraldi hästi jälgitavas vormistuses.

Kiidame kooli kodulehte, kuhu on koondatud vajalik informatsioon, info on hästi liigendatud ning kergesti leitav.

2. Lühike ülevaade koolikülastusest.

Koolikülastus toimus 29. ja 30. septembril 2025. Hindamismeeskond edastas koolile enne külastust teemad, mille kohta sooviti külastuse käigus täiendavat informatsiooni ja sihtgruppid, kellega vestelda. Koolil oli endal võimalus planeerida vestluste kellaajad, ruumid ja inimesed, kes vestlustele tulevad. Koolikülastus algas tutvustusringiga, kus osalesid eneseanalüüsi töörühma liikmed ja lisaks olid oodatud kõik huvilised. Seejärel tegid õpilased hindamismeeskonnale kooli tutvustava ringkäigu, peale mida algasid vestlused. Vestlused kulgesid lodusalt,

tunnustame avatud ja koostöist õhkkonda. Kogu personal näitas üles suurt huvi hindamisprotsessi vastu ja oli avatud oma töö kohta saadavale tagasisidele. Külastuse lõppkohtumisele kogunes õpetajaid rohkem kui vestlustel osales, sest sooviti teada, kuidas kool paistis hindamismeeskonnale.

Kokkuvõttes kulges koolikülustus ladusalt, kõik planeeritud vestlused toimusid ettenähtud ajal ja inimestega. Kogu külastust iseloomustas soe vastuvõtt, avatud vestlused ja huvi tagasiside vastu. Täname kooli meeldiva vastuvõtu eest!

3. Aruande valmimisega seotud kuupäevad

HAKA esitas esmase aruande koolile tutvumiseks 14.11.2025.

Aruande lõpliku variandi koostamisel võttis hindamismeeskond arvesse kooli kommentaare.

Hindamismeeskond esitas lõpparuande HAKAle 30.11.2025.

3. Hindamismeeskonna tagasiside kvaliteedikriteeriumite lõikes

3.1 Õppekavaarendus on kaasav, süsteemne ja tõenduspõhine

Analüüs

TMG õppekavaarendus on viimastel aastatel liikunud selgelt eristuva profiili suunas: põhikoolis on käivitatud kolm õppesuunda (loodus ja tehnoloogia, inglise keele süvaõpe, loomemajandus) ning gümnaasiumis kaks suunda (keeled/kultuurilugu, keskkond/tehnoloogia). Keelesuund jätkab kooli ajaloolist identiteeti ning samaaegselt otsitakse eristumisvõimalusi piirkonna teiste koolide kõrval. Nii kool kui pidaja tõid vestlustes esile, et kui senini on kool silma paistnud just inglise keele süvaõppega, siis käesoleval hetkel pole see piisavalt eristuv. Kool on alustanud koostööd Hispaania kuningriigi saatkonnaga Eestis, et luua hispaania keele õppekava ning käivitada see nii põhikooli, kui ka gümnaasiumi osas.

Kooli eripära – märkimisväärne muukeelsete ja HEV-õpilaste osakaal ning ruumipuudus, mis tingib kahes vahetuses õppe ja ajutise moodulhoone kasutuse – loob korraga nii võimalusi kui piiranguid. Kooli eripära suunab küll arengut, ent suur tugivajadus kasvatab õpetajate koormust ja tõstab õppe diferentseerimise nõudeid. Eneseanalüüsi üldosa (õpilaste ja töötajate arv, HEV- ja muukeelsete õpilaste koosseis, õppekorraldus) annab nende otsuste jaoks selge andmepõhise lähtekoha. Sõnumi selguse tõstmiseks on otstarbekas koondada õppekava algusesse lühike „Profiilileht“, mis avaks lühidalt, miks just need suunad on valitud, milliste konkreetsete ainekavadega seotud. Samuti on soovitatav õppekavas eraldi alapeatükina (nt „Rakendusviis“) tuua välja, millised praktikad (nt muuseumikoostöö, karjääripäevad) toetavad eripärasid. Peame positiivseks seda, et kooli nišši määratlemisel lähtuti lisaks piirkondlikele eripäradele ka õpetajaskonna kompetentsusest – see loob ja laiendab õpetajatele majasisese professionaalse arengu võimalusi lisaks tema õpetamise põhivaldkonnale.

Koolis toimub õppekava ülevaatus iga-aastaselt ning muudatused sünnivad sageli õpetajate ettepanekutest. Õppekava arendamisse erinevate osapoolte kaasamine on toimunud mitmel tasandil – tiimipõhine juhtimine (õppetoolid, arendusrühmad), visioonipäevad õpilastega, visiooniõhtu vanematele, regulaarne koostöö hoolekoguga ning partnerlused ülikoolide ja teiste organisatsioonidega. Õpilaste ja vanemate sisend on seni olnud episoodilisem sh õpilasesinduse kaasamine on seni pigem formaalne heakskiit kui sisuline sisend õpilaste algatuste jõudmisel õppekavasse. Kool teadvustab lastevanemate ebaühtlast osalust õppekava arendusse. Vaatamata panuse sisulise kvaliteedi varieerumisele rõhutati vestlustes, et õppekavaarenduse protsess on aktiivne ning õpetajate sisulist panust piirab sageli suur töökoormus. Selleks, et vastata kvaliteedihindamise suunisele „koosloome“, soovitame tulevikus (nt kooli sisehindamise aruandes) kirjeldada, kuidas õpilaste (nt kursusetagasiside, fookusgrupid), vanemate (temaatilised arutelud) ja partnerite (nt ülikoolide) sisend viia konkreetsete õppekava muudatusteni (kursuste kohandused, uute moodulite lisamine, hindamisviiside täpsustus).

Kool on teinud õppekava sisus muudatusi, nt on käivitatud projektõpe ja uued ained (nt disainmõtlemine, robotika, reklaam, „mina teabekeskonnas“) ning õpetajatelt kogutakse nende rakendumise kohta tagasisidet. Üldpädevused on õppekavas sõnastatud, kuid rakendustase vajab mõõdikuid ja tööriistu, et teha nähtavaks, kuidas pädevusi ainetundides arendatakse. Soovitame läbi mõelda, kuidas ainekavades kajastatakse üldpädevuste saavutamist ja kooli hindamisjuhendis (aine hindamisjuhendis) täpsustada, kuidas koos aine õpitulemustega hinnatakse üldpädevuste arengut.

Koolis on eraldi välja töötatud digiõppekava, mis kirjeldab klassiti oodatavaid digioskusi ning mille elluviimiseks on loodud digitöörühm. Viimase ülesanne on muuta digipädevuste kujundamine nähtavaks ja võrreldavaks ühtses raamistikus. Samal ajal on vanemates kooliastmetes digipädevuste seire ebaühtlane ning ebaselged on vastutusala

klassi- või kooliastme lõikes. Hindamismeeskonnale tekitas küsimusi digiõppekava käsitlemine eraldiseisva dokumendina, seetõttu vajab läbi mõtlemist, kuidas on see seotud ainekavadega ja täpsustada tõendite kogumine. Siinjuures soovitame koostada üks ülekooliline üldpädevuste raamistik, kus digipädevus on selle alampädevus. Üle tuleks vaadata ka loovtöö protsess, mis on praktikas justkui ümber kujundatud, ent ametlik juhend pärineb 2017. aastast, mistõttu dokumentatsioon ja tegelik praktika lahknevad. Nendest tähelepanekutest lähtudes on õppekava sidususe tagamisel keskne, et see oleks elav dokument ja kooli enda vajadusi kattev sh üldpädevuste arendamine oleks ühiselt kokkulepitud ja mõõdetav, digiõppekava integratsioon ning seire oleksid ühtlased ja rollid selged, ning loovtöö dokumentatsioon vastaks tegelikule protsessile.

Kool järgib muudatuste sisseviimisel tõendipõhisuse printsiipi, mida kinnitavad eneseanalüüsis süstemaatiliselt esitatud küsitlusandmed (Harno, TLÜ õpetajauuring, sisemised küsitlused). Kool liigub järjekindlalt andmetel põhinevate otsuste vastuvõtmise suunas, ent seirerütm ja metoodika on hetkel ebaühtlased ning liigselt kvantitatiivsed. Õppekava rakendamise hindamiseks on vaja õppeprotsessi tasandi tõendeid – ainekavade audit, hindamisjuhendite kooskõla, üld-/digipädevuse tõendid, loovtöö protokollid. Vestlustes kõlanud tagasiside lisab siia olulise konteksti - algatusi on palju ja suund on õige, kuid tempo ja koormus piiravad osapoolte sisulist kaasamist. See osutab vajadusele koondada fookus valitud prioriteetidele ja kinnistada regulaarne, tasakaalus (kvant- ja kvalitatiivne) seiretsükkel, mis suunab õppe- ja arengukava muudatusi.

Järeldused

Tugevused ja võimalikud soovitused

- Muutuste elluviimise tahe ja visioon on kooli juhtkonna poolt suur ning strateegilised valikud (nt õppemeetodid, uued ained) viiakse kiiresti praktikasse ja kogutakse sihitud tagasisidet. Kool nimetab ise kriitilised lülid (üldpädevuste mõõdikud, digiõppekava seire, loovtöö dokumentatsiooni ajakohasus) ja otsib lahendusi. Paranduskultuur on norm, valupunkte ei varjata, mis kiirendab kvaliteeditsükli (seire → otsus → rakendus).
- Kooli sisemine koostööstruktuur toetab õppekava mitmekülgset arendamist ja uuenduste testimist, kuid samas teadvustab kool hästi erinevate osapoolte kaasamise puuduseid.
- Õpilastele pakutavate valikute laiendamiseks ja eristuva profiili leidmiseks tehakse koostööd partneritega. Leitud on uueks koostööpartneriks Hispaania Suursaatkond, kellega koos alustatakse hispaania keele süvaõppe loomisega.

Arenguvõimalused ja soovitused

- Kooli profiil (eripära) ei ole õppekava tekstis piisavalt eristuv. Õppekavas segunevad eripära valikud (suunad) ja eripära toetavad praktikad (muuseum/karjäär). Soovitame koostada õppekava alguses 1–2 lk „Profiilileht“, mis eristab, miks need suunad ja millistes ainekavades need realiseeruvad; praktikad võib paigutada nt eraldi alampeatükki „Rakendusviisid“.
- Õppekava arendus toetub liigselt kvantitatiivsetele küsitlustele ning puudub ühtne õppekava seiretsükkel. Soovitame kehtestada näiteks poolaastapõhine õppekava seiretsükkel (kogumine → analüüs → otsus → sisu täpsustus), mis täidab ühtlasi sisehindamise funktsiooni. Seiretsükli määrata prioriteetsed tegevused ja nende hindamisviisid, kombineerides kvantitatiivseid andmeid kvalitatiivsete tõenditega (nt vaatlused, fookusgrupid).
- Õppekava rakendamist ei toeta õppeprotsesside tõendid. Üldpädevuste kujundamine (sh digipädevus) on õppekavas sõnastatud, kuid rakendus ebapiisavalt mõõdetud ja ainekavades killustunud - puudub ülekooliline mõõdiku- ja tõendikomplekt. Digiõppekava eksisteerib eraldiseisva dokumendina, vastutusklassid/-astmed on ebaselged ning vanemates kooliastmetes on seire ebajärjekindel. Eelnevalt lähtuvalt soovitame koostada üks ülekooliline üldpädevuste raamistik, mille sees on digipädevus kui alampädevus. Raamistik võiks sisaldada nt 4–5 ühist indikaatorit (koostöö, enesejuhtimine, info- ja suhtluspädevus, digipädevus vmt) ning iga indikaatori tõendid (rubriigid, õpilasartefaktid, lühiküsitlused, e-

testid). Lisaks oleks hea integreerida üldpädevuste hindamine aine õpitulemuste hindamisse ja digipädevus ainekavadesse (mitte eraldi dokumendina), defineerida klassi-/kooliastmeti vastutajad ja minimaalne elluviimise tõendikomplekt.

3.2 Õppimise ja õpetamise protsessis arvestatakse iga õppija eripära ning toetatakse tema terviklikku arengut

Analüüs

Kooli iseloomustab mitmekesine õpilaskond ning võrdlemisi suur hariduslike erivajadustega õpilaste arv. 2025. aasta kevade seisuga õppis koolis 168 muu emakeelega õpilast, kellest 73 on uussisserrändajad ning 22 eritoe ja 36 tõhustatud toe otsusega õpilast. Koolis oli kuus väikeklassi ning neli õpiabirühma, neli õpilast oli koduõppel. Mitmekeelsus ja uussisserrändajate osakaal toovad kooli fookusesse keelekümluseprogrammi, õppesisu lihtsustamise ja õpioskuste sihipärase arendamise.

TMG-s on tehtud esimesed olulised sammud õpilaste teadlikumaks kaasamiseks ja ennastjuhtivuse toetamiseks, kuid hindamismeeskonna hinnangul on õpilaste kaasamine õppeprotsessi kavandamisse ja nende teadlik suunamine ennastjuhtivaks õppijaks siiski ebaühtlane. Koolikülastuse käigus toimunud vestlustest õpilastega ilmnas, et vähesed õpetajad selgitasid teadlikult, mis on konkreetse õppeaine õppimise eesmärk ning millised on peamised strateegiad, mille toel tulemuslikult õppida. See piirab õppija võimet seada isiklikke õpieesmärke, jälgida edenemist ja teha teadlikke valikuid õppimisviiside osas – ehk siis pärsib ennastjuhtivuse kujunemist. Seetõttu soovime tähelepanu pöörata ainepõhisele eesmärgistamisele ning kirjeldada kooliüleselt, mida tähendab tõhus õppimine TMG-s.

Tavaklasside ainetundides rakendavad TMG-i õpetajad erinevaid diferentseerimise võtteid, toetamaks nii andekaid, muukeelseid õppijaid kui ka täiendavat tuge vajavaid hariduslike erivajadustega (edaspidi ka HEV) õpilasi. Kooli õppekavas on välja toodud § 15 hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted ja tugiteenuste rakendamise kord. Vestlus tugimeeskonnaga kinnitas, et nende põhimõtete alusel toimub igapäevane töö HEV-õpilastega. Töö andekate õpilastega ning iga õppija eripära arvestamine õppekavast ei ilmne. Soovitame sarnaselt kooli enda poolt eneseanalüüsis välja toodud kitsaskohana selgemalt õppekavas lahti kirjutada andekate õpilaste ja iga õppija eripäradega arvestamise põhimõtted.

Õigeaegse toe tagamiseks on koolis kujundatud sekkumisahel, mis määratleb aineõpetaja, klassijuhataja, tugipersonali ja juhtkonna rollid õpi- ja käitumisraskuste käsitlemisel. Eneseanalüüs ja koolikülastus viitavad siiski, et arengu- ja juhtumipõhine kommunikatsioon vajab ühtlasemat korraldust, eelkõige info liikumine seotud osapoolte vahel ning vanemate süsteemne teavitamine. Vestluste käigus selgus, et on esinenud juhuseid, kui õppimiskohustuse mittetäitjad pole õigeaegselt märgatud. Tähelepanu vajab ka toega seotud teabe järjepidev dokumenteerimine, et kokkulepped, tegevused ja tulemused oleksid kõigile asjaosalistele selgelt jälgitavad.

Toetamaks ainealase mahajäämusega õpilasi, on loodud süsteem õpiabi pakumiseks. Õpetaja konsulteerib vastavaid õpilasi ning nende osalemine õpiabi tundides kajastub Stuudiumi e-päevikus. Tagatud on järelevastamiste võimalused abivajajatele. Selleks on kool käivitanud ühise järelevastamiste süsteemi, kus õpilased registreeruvad järelevastamistele, mida viivad läbi abiõpetajad. Süsteem toetab küll õpetajate töökoormuse vähendamist, kuid külastuse käigus tõid õpilased välja, et uus süsteem on nende vaates natuke keeruline, sest järelevastamiseks on ainult üks päev ja aeg. Seetõttu vajab hindamismeeskonna hinnangul järelevastamise korraldus toimivuse seiret, et tagada abi õigeaegne kättesaadavus ja parem mõju õpitulemustele.

HEV-õpilaste toetamiseks tegutsevad koolis väikeklassid, pakutakse 1:1 õppe võimalust, tegutsevad eesti keele ja matemaatika õpiabirühmad ning pakutakse ka eesti keele teise keelena eksamiks ettevalmistustunde. Samas toodi nii eneseanalüüsis kui külastusel välja, et murekohaks HEV-õpilaste õppe korraldamisel on see, et ainuüksi ruumipuuduse tõttu pole võimalik paralleelseid väikeklasse juurde luua (nt õpilaste mitte kokkusobivuse tõttu) ja tuleb leida alternatiivseid võimalusi/kokkuleppeid. Ka puudub koolis logopeed ning abivajajad tuleb suunata teenusele väljapoole kooli. Lisaks mainiti vestlustel, et palju esineb sotsiaalsete probleemidega õpilasi, mis tähendab

tiheadat võrgustikutööd väljapool kooli tegutsevate spetsialistidega (nt lastekaitse, politsei), samas on koolil ainult üks sotsiaalpedagoogi ametikoht. Kokkuvõtvalt piiravad ruumi- ja tugiressursi puudujäägid HEV-õpilaste toetuse paindlikkust ja kättesaadavust, mis vähendab sekkumiste õigeaegsust ja järjepidevust.

Järeldused

Tugevused ja võimalikud soovitused

- Koolis on olemas õpilasi toetav professionaalne tugimeeskond, kogu koolipere üldine hoiak erisustesse on avatud ning positiivne.
- Piiratud ressurssidest hoolimata (nt ruumipuudus, spetsialistide puudus) on kool leidnud võimalused eritoe ja tõhustatud toe otsusega õpilaste toetamiseks, tagades neile ka ettenähtud teenused (nt eripedagoog, logopeed).
- Koolis on teadvustatud vajadust õpilaste varase märkamise, rollide selguse, süsteemse sekkumisahela ja selge kommunikatsiooni järele. Välja on töötatud sekkumisahel.
- Muu emakeelega õppijate paremaks toetamiseks suunatakse õpetajaid koolitustele, sealhulgas on korraldatud temaatilisi koolitusi, käivitatud koolisiseseid õpiringe ning koostatud infovoldikuid muu emakeelega õpilaste peredele.

Arenguvõimalused ja soovitused

- Koolis esineva ruumi- ja spetsialistide puuduse tõttu on õpilaste toetamine piiratud. Piirkondliku eripära tõttu on koolis palju sotsiaalsete probleemidega õpilasi, mistõttu tasuks kaaluda ja taotleda kooli pidajalt täiendava sotsiaalpedagoogi ametikoha loomist.
- Sekkumisahelas ei ole osapoolte vaheline kommunikatsioon ja rollid selged. Sekkumisahel on küll loodud, kuid selle juurduamiseks on vajalik täiendav kommunikatsioon ja rollide selgitamine (kes, millal ja millisel kujul informatsiooni edastab, dokumenteerib ning selle põhjal edasisi konkreetseid samme teeb).
- Järelevastamise süsteem ei ole õppijakesksuse vaates piisavalt tõhus. Järelevastamise süsteem toetab küll õpetajate töökoormuse optimeerimist, kuid vajalik on analüüsida õpilaste tagasiside põhjal (nt teha vastav küsitlus), kas järelevastamise aeg ja viis on tõhusalt kasutatud (nt õigete tööde, materjalide olemasolu).
- Ennastjuhtiva õppija raamistik on sõnastamata ja lahti mõtestamata. Vajalik on konkreetsemalt sõnastada ennastjuhtiva õppija tunnused ja mõelda läbi, kuidas kogu õppekava toetaks ennastjuhtiva õppija kujundamist (nt süsteemsed juhendatud iseseisva õppimise päevad, õpiülesanded, mis lõimivad erinevaid õppeaineid, õppeainetes materjalide ja iseseisva tööde valikute suurendamine).

3.3 Õppija arengu seire ja hindamine toetavad kavandatud õpiväljundite saavutamist

Analüüs

Kooli üldised hindamispõhimõtted on kirjeldatud õppekavas, täpsemalt ainevaldkonna kavades. Nt põhikooli loodusainete ainevaldkonna kavas on välja toodud, et õppimise alguses kasutatakse diagnostilist hindamist, kestel kujundavat ja lõpus kokkuvõtlikku hindamist. Lisaks hindamisele on ainevaldkonna kavades kirjeldatud üldpädevuse arengu toetamine ja võimalused valdkonna üleseks lõimimiseks. Samas puuduvad hindamiste kirjeldused mitmetes ainekavades, nt põhikooli bioloogia, füüsika, keemia ja geograafia ainekavades. Kooli veebilehele ei ole lisatud kõiki ainevaldkonna kavasid, nt puudub gümnaasiumi matemaatika ainevaldkonna kava. Hindamismeeskond soovib ühtlustada ainekavad ja sõnastada kõikides ainekavades konkreetsed õpiväljundid, mis on vaja aines saavutada ning kuidas õpetaja nende saavutatust hindab.

Kooli õppekavas on välja toodud, et hindamise korraldus tehakse õpilastele teatavaks aineõpetajate poolt trimestri, kursuse või õppeaasta alguses ning see informatsioon edastatakse Stuudiumi kaudu. Samas selgus hindamismeeskonna vestlustel kooliliikmetega, et hindamispõhimõtete rakendamine koolis on ebaühtlane. Nii gümnaasiumi kui ka põhikooli õpilased tõid vestluses hindamismeeskonnaga välja, et alati ei selgita õpetaja õppeaine alguses, millised on oodatavad õpiväljundid ja kuidas ning millal toimub nende tulemuste hindamine. Samuti tõid õpilased välja, et Stuudiumis puuduvad kõikide ainete juures hindamise kirjeldused.

Loovtöö juhendis on välja toodud, et seda hinnatakse mitmeeristavalt ja lisatud on kirjeldus, et arvestatud loovtööd hinnatakse skaalal väljapaistev-suurepärane-tubli-hea-keskpärane. Uurimistöö juhendis on välja toodud, et tööd hinnatakse hindegiga „5“, „4“ või „3“, kuid praktiliste tööde juhendis puudub, kuidas hinne määratakse. Jooksvate kokkuvõtlike hindamiste puhul kasutatakse koolis tähti. Uurimistöö hindamine tuleneb seadusest (vaja on panna välja numbriline hinne), loovtöö hindamise korraldus ei ole aga riiklikult reguleeritud.

Kooli uues arengukavas on üheks eesmärgiks tõhus õppimine, kuid antud hetkel jääb see pigem märksõnaks, mille sisu sõltub õpetajate individuaalsetest tõlgendustest. Kuigi kool on 2022. aastast sihipäraselt keskendunud arengut toetavale tagasisidele (TLÜ Tulevikuprogrammi tegevused, kolm kogu kollektiivi hõlmavat arendusseminari), viitavad tunnivaatlused, eneseanalüüs ja arenguestlused märkimisväärsele variatiivsusele selles, mida „arengut toetav tagasiside“ tegelikult tähendab ja kuidas see tunnipraktikas väljendub. Ka kogutud andmete pilt on mitmetahuline: eneseanalüüsi järgi peab 21% vastanud õpetajatest kujundavat hindamist igapäevase õpetamise loomulikuks osaks, samal ajal kui Harno rahuloluküsitlused näitavad 8. ja 11. klassi õpilaste hinnangutes alla keskmise tajutud tuge tagasisidest. Õpilaste ja lastevanemate kirjelduste kohaselt on täheline hindamine positiivselt vastu võetud, ent sõnaline tagasiside on ebajärjekindel ja pigem harv. Kokkuvõttes osutab see lõhele strateegiliste dokumentide ja tegeliku praktika vahel: kooli tasandil on loodud raam (fookus, ühisüritused), kuid klassiruumi tasandil on tagasisidekultuur ebaühtlane ja sõltub tugevalt õpetaja isiklikust käsitlusest.

Õppimise ja õpetamise täiustamiseks vajalikku teavet saab kool üleriigiliste eksamite, tasemetööde, rahvusvaheliste testide ja kooli eksamite tulemustest (eneseanalüüs, Haridussilm). Koolil on plaanis kasutada küsimustikku, et küsida õpilastelt, millist tagasisidet nad arenguks vajavad. Kool on saanud tagasisidet riiklikest tasemetöödest nt 4. ja 7. klassides eesti keeles, matemaatikas ja loodusõpetuses (eneseanalüüs). Kuna koolis on suur õpilaste arv, kelle jaoks ei ole eesti keel emakeeleks, siis osaletakse ka eesti keel teise keelena (A2) tasemetestil. Tunnustust väärrib, et kool soovib alustada süsteemsete koolisiseste küsimustike rakendamisega (nt õpilastele, lastevanematele), kuid tasub analüüsida, millist kasu saab sellest kool.

Tunnustamist väärrib, et koolis pööratakse tähelepanu õpilaste karjääriteadlikkuse kujundamisele. Õpilastele on kättesaadavad erinevad karjääriteenused, nt 9. klassidele korraldatavad karjäärinõustamised. Gümnaasiumiastmes toimub kursus *Minu õpitee* ning igal aastal viiakse läbi ka karjäärinädal. Lisaks väärrib tunnustamist kooli uuendusmeelsus. Näiteks muudeti eelneval aastal 10. klasside sisseastumistingimusi. Varasemalt kasutati veebitesti, kuid see asendati testi ja vestlusega. Nii direktor kui ka arendusjuht tõid vestlusel välja, et uued tingimused õigustasid ennast.

Järeldused

Tugevused ja võimalikud soovitus

- Koolis on kehtestatud ning rakendatakse riiklikust süsteemist erinevat ja suurema variatiivsusega hindamist (hinneteks on tähed). Kool väärtustab õppija arengut toetavat hindamist.
- Koolis tegeletakse sügavuti karjääriteadlikkuse kujundamisega.
- Uues arengukavas on üheks eesmärgiks püstitatud tõhus õppimine. Soovitame läbi arutada õpetajatega, mida tähendab nende jaoks tõhus õppimine ja millised on senised edukad meetodid erinevates ainetes. Neid kogemusi vahetades kujundada ühine seisukoht, mida tähendab TMG-s tõhus õppimine.

Arenguvõimalused ja soovitus

- Koolis rakendatakse ebaühtlaselt ülekoolilist hindamise süsteemi. Hindamispõhimõtted erinevad loovtööde, uurimistööde ja praktiliste tööde puhul. Soovitame ühtlustada hindamispõhimõtteid

ainevaldkonna kavades ja ainekavades. Soovitame jätkata planeeritud parendustega hindamispõhimõtete rakendamisel, nt õpetajatele hindamiskoolitused, ja leppida kokku, millal ja kuidas sõnalist tagasisidet antakse. Koguda tagasisidet ka õpilastelt nende vajaduste ja rakendatu eesmärgi täitmise kohta.

- Ennastjuhtiva õppija kujundamine on hetkel ebapiisav: õpilased ei tea täpselt, kuhu nad peavad jõudma, mis on õppeaine eesmärgid ning millal ja kuidas neid hinnatakse. Soovitame kommunikeerida õpilastele, millised on konkreetsed õpiväljundid igal õppeainel ning kuidas ja millal neid hinnatakse. Leppida koolis kokku põhimõtted, kuidas sõnastatakse õppeainete eesmärgid, õpiväljundid ja hindamine ning kuidas õpilasi teavitatakse neist.

3.4 Kooli juhtimine on väärtuspõhine, koostöine ja arengule suunatud

Analüüs

Kool kaasab otsustusprotsessidesse süsteemselt õpetajaid (õppetoolid, arendusrühmad, iganädalane koostööaeg), kuid viimaste aastate muudatuste tempo on olnud väga kiire ja juhtimiskeskne ning seetõttu on kooli fookus nihkunud õpilastelt ja õpitegevuselt pisut eemale. Nii vestlusest kui ka eneseanalüüsist on tajuda õppimise vahetu kvaliteedi jäämine üldiste muudatuste foonil pisut tagaplaanile.

Õpilaste ja lastevanemate kaasamine ei toimi veel stabiilse rütmina. Õpilasesinduse hääl on praegu episoodiline, seda ei ole oodatud suunas mõjutanud ka õpilasesinduse esimehe 1:1 kohtumised koolijuhiga. Eelnevast lähtuvalt soovitame koolil kaaluda, kes oleks parim õpilasesinduse juhendaja kooli poolt ja kes kaasab õpilasi aktiivselt erinevatesse kooliülestesse arendusprotsessidesse. Vanemate kaasamisel on kasutatud üldkoosolekuid ja küsitlusi, ent temaatilisi, otsusteni viivaid arutelusid koos järelkajaga (mida otsustati/mis muutub) toimub ebaregulaarselt. See tähendab, et osalusjuhtimise printsiip on õpetajate tasandil juurdunud, kuid õpilaste ja vanemate puhul vajab see mehhanisme, rolle ja kindlat ajagraafikut (kvartaalsed kohtumised, vastutajad, tähtajad).

Kooli väärtused on 2024/2025. õppeaastal ühiselt sõnastatud ja allkirjastatud 01.09.2025. See soodustab ühise väärtuskeskkonna tekkimist, millega siduda ainetunnid, suhtlusnormid ja juhtimisotsused. Väärtuste igapäevaellu integreerimine on algusjärgus. Väärtuste „kandmine“ ainetundidesse, töökorraldusse ja kodu–kool suhtlusse pole veel süsteemseks praktikaks saanud ning puudub „väärtuste rakenduskaart“ (iga väärtuse all konkreetsed nähtavad teod, mõõdikud, vastutajad). Lahenduseks on siinjuures nt väärtuste integreerimine projektõppesse koos hindamiskriteeriumitega, mis väldib väärtuspõhisuse õppetöö jäämist deklaratiivsele tasandile.

Kooli partnerite võrk on laienenud, kuid seos õppe-/arengukava prioriteetidega jääb hindamismeeskonnale ebaselgeks. Õppeainete ja pädevuste arendamist otseselt toetavad partnerid (nt Kood/Jõhvi, Hispaania Kuningriigi saatkond Eestis) on sisuliselt väärtuslikud, kuid osa partneritest (nt Snabb, hambakliinik) panustab pigem heaolu- ja haldusmõõtmesse. Ilma „partnerite mõju kaardita“ on raske hinnata, kuidas partnerlus parandab õppimist või nt õpetaja professionaalset arengut. Soovitame siduda iga partner konkreetse ainekursuse/õpieesmärgiga (nt Kood/Jõhvi – robootika projekt, Hispaania instituut – keelepraktika) ja eristada heaolupartnerid (nt hambakliinik, Snabb) kui personalikasud ja teadvustada neid osana motivatsioonipaketist töötajatele.

Kooli pidaja toetab juhtkonda nelja kuraatori kaudu ning ootab kooli eristuva profiili selget kommunikeerimist ja nähtavust (nt osalemine linnalistes/riiklikes konkurssides, õpetajate esitamine tunnustustele, koolitused). Pidaja toetus on seni olnud valdavalt tema põhiülesannete (haldus, turvalisus, infrastruktuur) täitmise vallas, kuid sisuliste partnerite ja kooli profiili nähtavuse näitajad (nt osalusmäärad, tunnustuste nomineerimised, õpilastööde avalikud väljapanekud) on vaja kokku leppida koolil endal. Pidaja tõi vestlusel esile ka konkurentsi riigigümnaasiumidega ning vajaduse hoida TMG profiil järjekindlalt esil (sh otsus, millise rõhuasetusega jätkatakse gümnaasiumis) ja õpetajate tunnustussüsteemi nähtavust majas.

Kaasava juhtimise laienemine on toonud kaasa juhtide töökoormuse tõusu. 1:1 kohtumised, arenguvestlused ja asutusesisene tagasisidemudel toimuvad paralleelselt, kuid eesmärkide erisus (operatiivne tugi vs arengu eesmärgid

vs töö kvaliteedi tagasiside) pole piisavalt selge. See tekitab dubleerimist, hajutab tähelepanu ja kurnab tiimijuhte, kes täidavad sageli mitut rolli õpetaja täiskoormuse kõrvalt. Lisaks vajab selgemat sõnastamist erinevate juhtimisliinide (tiim, arendusrühm, õppetool) roll ja eesmärk, et töötajatel tekiks ühtne arusaam, mille kaudu info ja otsused liiguvad ning mis eesmärgil on üks või teine juhtimisliin ellu kutsutud. Terminoloogiline mitmekesisus - arendusrühm, õpiring, õppetool jms - vajab samuti kokkulepet, et kogu kooli kollektiiv mõistab neid ühtselt. Ilma 1–2 aastaprioriteedi ja nendega seotud koosloome- ja seirerütmita tekib oht, et õpetajate osalus muutub formaalseks ja panus hajub. Arvestades klassijuhataja rolli tähtsust kodu–kool suhtluses ja õpilaste toetamisel, vajab ka klassijuhataja töö väärtustamist tiimi juhtimise kõrval. Soovitame läbi mõelda klassijuhataja, tiimijuhi lisatasude suuruse, et see vastaks tegeliku töö mahule.

Tagasiside kooli juhtimisele on andnud vastaka pildi. Harno 2024 küsitlus näitas õpetajate madalamat rahulolu juhtimisega (ka allpool riigi keskmist), samas TLÜ küsitlus (2024 lõpp) peegeldas mitmes näitajas keskmist või üle keskmise tulemust. Võimalik selgitus on 2023–2024 juhtkonnavahetuste periood (koolijuht, õppejuht, arendusjuht), mis tekitas õpetajates ebakindlust. Edaspidi on oluline selgem kommunikatsioon „kes on kelle vahetu juht“ ja ühtlane seirerütm. Tagasisideraamistiku osas on hindamismeeskonnal oluline täpsustus: kasutatav tagasisideinstrument (M. Randma eneseanalüüsiküsimustik) on ebaselge, sest keskendub vastaja enesehinnangule ega anna kõrvaltvaate põhist hinnangut juhtkonna töö kvaliteedile. Seetõttu soovitame üle vaadata faili nimetused ja selle sisu vastavus ning keeruline on teha juhtimise kohta objektiivseid järeldusi ja seostada neid konkreetsete otsuste või praktikatega. Üldisemalt kaldub juhtimise tagasiside kvantitatiivseks, kvalitatiivseid meetodeid (fookusgrupid, vaatlused, struktureeritud intervjuud) kasutatakse episoodiliselt. Positiivne on, et juhtkond kasutab oma töös retrospektiivset lähenemist, koosolekul arutatakse toimunud sündmuste õpikohti.

Järeldused

Tugevused ja võimalikud soovitused

- Kaasav ja jagatud juhtimine tagab suurema hulga personali kaasatuse juhtimisse ja regulaarse infovahetuse/arutelud (õppetoolid, arendusrühmad). Kaasatus tagab otsuste kaasautorluse, muudatuste kiirema jõudmise praktikasse ja vähem vastupanu.
- Koolil on pidajaga toimiv töökanal. Regulaarsed kontaktid (kuraatorid) ja selged ootused pidaja poolt hõlbustavad ressursside ja ruumilahenduste läbirääkimisi.
- Kooli juhtimises väärtustatakse tõenduspõhist tagasisidet. Kool kogub andmeid nii Harno, TLÜ, kui ka kooli siseuuringutest. Juhtkonnal on ülevaade erinevatest vaadetest, mis tagab sihitud parendustegevusi.
- Juhtkond kasutab oma koosolekutel retrospektiivset lähenemist, mis võimaldab õppida toimunud olukordadest. Tunnustame juhtkonda Demingi ratta meetodite kasutamise eest, mis võimaldab juhtimise kvaliteeti tõsta.

Arenguvõimalused ja soovitused

- Muudatuste tempo on olnud väga kiire ja juhtimiskeskne, mistõttu on õpilaset ja õppimise vahetu kvaliteet jäänud tagaplaanile. Soovitame muudatuste tempot aeglustada ja seada 1–2 aastaprioriteeti, mille edu mõõta eeskätt õppiija tasandi näitajatega (tunni eesmärgistamine, tagasiside kvaliteet jne).
- Kaasav juhtimine on viinud juhtimisvormide kattumiseni ja juhtide töökoormuse tõusuni. Seetõttu soovitame selgelt eristada, mis eesmärgil viiakse läbi üks-ühele vestlusi (nn operatiivtugi) ja arenguvestlust (kompetents, eesmärgid) ning kasutatakse „tagasisidemudelit“ (töö kvaliteet), et vältida tegevuste dubleerimist. Sätestada nende läbiviimise rütm (nt üks-ühele vestlus kord kuus, arenguvestlus kord aastas, tagasisidemudel kord aastas) ja kaaluda klassijuhataja töö kõrgemat väärtustamist tiimijuhtimise kõrval.
- Kooli juhtimise kohta kogutav tagasiside õpetajatelt ja õpilastelt on liiga kvantitatiivne. Soovitame viia sisse kvalitatiivsed tagasiside kogumise meetodid ja kõrvaldada neid kvantitatiivsete tulemustega jälgides tsüklit: kogumine → analüüs → otsus → teostus.

3.5 Koolis on tagatud õppijate, õpetajate ja teiste kooli töötajate vaimne, sotsiaalne ning füüsiline heaolu

Analüüs

TMG-is on olemas erinevad viisid koolipere vaimse, sotsiaalse ja füüsilise heaolu toetamiseks. Koolis on 1,5 koolipsühholoogi ametikohta (psühholoog ja õpilasnõustaja). Üks psühholoog nõustab lisaks õpilastele ka õpetajaid. Lisaks on olemas HEVKO, sotsiaalpedagoog, vaimse tervise nõustaja, kooliõde ja kaks eripedagoogi.

Õpilaste vaimset, füüsilist ja sotsiaalset heaolu seiravad koolis eelkõige tugimeeskonna liikmed. Koolis tegutsevad VEPA-metoodikat kasutavad klassid, mis toetavad õpilaste eneseregulatsiooni ja sotsiaal-emotsionaalsete oskuste arengut, koolipere vaimset tervist ning ennetavad laste riskikäitumist. Samas sotsiaal-emotsionaalsete oskuste süsteemse arendamisega III kooliastmes ning gümnaasiumis ei tegeleta, kõigil klassidel pole ka klassijuhatajatunde. Loodud on „kiusuennetuse postkastid“ ning Harno uuringust selgub, et kiusamise valdkonnas on kooli näitajad kohati riigi keskmisest paremad.

Koolimaja on füüsiliselt väike võrreldes seal õppivate õpilaste arvuga. Kõik ruumid on kasutusele võetud, koridorid on kitsad ning õpilasi täis. Samas vastasid just gümnaasiumi astme õpilased, et nad tunnevad ennast koolis hästi ja et ruumipuudus neid ei sega. Kuid füüsilise heaolu parandamiseks on koostöös kooli pidajaga kindlasti oluline leida lahendusi ruumikitsikuse leevendamiseks (nt moodulhoonete kasutuselevõtt, ruumid tugispetsialistide tööks).

Vestluste käigus töid õpilased välja, et tunnevad end koolis turvaliselt ning märgatuna - probleemide korral leiavad usaldusväärse täiskasvanu, kelle poole pöörduda. Kuid arvestades abi- ning tuge vajavate õppurite hulka, soovitab hindamismeeskond suurendada tugimeeskonna koosseisu (nt luua täiendav sotsiaalpedagoogi ametikoht, samuti õpilasnõustaja ja logopeedi ametikohtade täitmine), et osutada sihipärast tuge erivajadusega õppijate teenuse korraldamisel (sh vältida toe hilinemist ja juhtumite „laualt maha kukkumist“).

Töötajatele on kehtestatud kolm tasustatud tervispäeva aastas, võimaldatakse hambaravihüvitist ning kodukontorit koolivaheaegadel, tagatakse mentori olemasolu alustavale õpetajale, toimuvad ühisüritused. Töötajate suurema psühholoogilise turvalisuse tagamiseks on välja töötatud kooli töötajate hea tava ning astutud on samme võrdse kohtlemise tagamiseks (nt ülesannete jaotus, samas infoväljas olek).

Õpetajate töökoormuse kujundamine tugineb koolis kokkulepitud põhimõtetele. Täiskoormuse annab 21-22 kontakttundi nädalas, üldjuhul ei anna õpetaja üle 25 kontakttundi, kuid õpetajatel on võimalus kaasa rääkida oma koormuse määramisel. Juhtkonna eeskuju koormuse planeerimisel on oluline, kuid hindamismeeskonna hinnangul juhtkonna liikmed ise seda sageli ei järgi ja kannavad lisaks juhtimisülesannetele ka märkimisväärset õpetamiskoormust. Vestlustel õpetajatega tõstatus ka läbipõlemise teema. Selle ennetamine eeldab töötaja teadlikke valikuid töö- ja puhkeaja piiride seadmisel, isikliku tööhügieeni hoidmisel (prioriseerimine, pausid, delegeerimine) ning vajadusel professionaalse toe kasutamist. Kooli juhtkond püüab seda toetada põhimõttega, et peale tööaega ei saadeta kirju ega eeldada õpetajate reageerimist tööalastele küsimustele. Lisaks töid õpetajad vestlustel välja peamise vaimse tervise toena kooli juhtkonda, kelle poole saab alati pöörduda ja kes rakendab „avatud uste poliitikat“. Rõhutati ka, et direktori aktiivsus, sõbralikkus ja positiivsus on suurim motivaator – tema käest saab alati abi, kui õpetaja enam ei jõua. Samas tasub kindlasti tähelepanu pöörata sellele, et juhtkond ennast seeläbi ära ei koormaks. Samas tugimeeskond nimetas vestlusel suurimaks vaimse toetuse tagajaks nende oma gruppi, kellele saab alati kurta, otsida lahendusi ja leida mõttekaaslasi. Hindamismeeskonnale jättis sügava mulje tugimeeskonna hooliv suhtumine HEV-õpilastesse ja nende igakülgne püüd neid olemasolevate ressursside raames toetada.

Füüsilise heaolu edendamiseks on kool liitunud Liikuma Kutsuva Kooli programmiga, mille raames on käivitatud aktiivsed vahetunnid (nt tantsu- või karaokevahetunnid), osa on võetud õuesõppe nädalatest, õpetajatele on

toimunud aktiivsete koolitundide koolitus (küsitluse tulemusena selgus, et suur osa õpetajaid kasutav ka Liikuma Kutsuva Kooli elemente ainetundides). Projektis osalemisega on õnnestunud saada erinevaid liikumisvahendeid kooli õuealale. Liikumisaktiivsust tõstab kooli juures asuv täismõõtmega staadion ja võimalus minna vahetundidel õue. Võimalusel toimuvad liikumisõpetuse tunnid õues. Kooli õuealale on rajatud ka õppeaied.

Eneseanalüüsis ja vestlustes toodi välja, et tervise valdkonnaga seotud tegevusi on palju (tugipersonal, Peaasi psühholoog, kooli kultuur jms). Küll aga ei seirata seda valdkonda süsteemselt ega pole püstitatud konkreetseid eesmärke ja suundi, seetõttu ei ole praegu võimalik hinnata tegevuste mõju ega suunata ressursse tõendus põhised. Valdkond vajab ühtset raamistikku (eesmärgid, mõõdikud, vastutajad ja seirerütm), et nähtavaks teha, mis toimib ning millised sammud toetavad õppijate heaolu kõige mõjusamalt.

Järeldused

Tugevused ja võimalikud soovitus

- Koolis on VEPA metoodikat rakendavad klassid. Eraldi tähelepanu on pöördunud kiusuennetusele ning kool on Harno tulemuste põhjal nimetatud valdkonnas üle riigi keskmise.
- Koolis on avatud, koostöine ja märkav õhkkond, mis oli selgelt näha ka koolikülastuse käigus. Toimib aktiivne ning operatiivselt tegutsev tugimeeskond ning olemas on koolipsühholoog, kes lisaks õpilastele nõustab ka õpetajaid. Lisaks on võimalik õpilastel kasutada vaimse tervise nõustaja teenuseid.
- Vanema astme õpilaste vestlustel toodi välja, et neil on koolis hea olla. Tuntakse enda turvaliselt ja märgatuna. Probleemide ning küsimuste korral teatakse, kelle poole pöörduda. Kooli töötajaid usaldatakse.
- Töötajate heaolu toetab juhtkonna "lahtiste uste poliitika" ning üksteist toetav kultuur. Igapäevase toimimise taustal tasub tähelepanu pöörata sellele, et säiliks tasakaal ning töö ja eraelu piiri liialt ei hägustuks.

Arenguvõimalused ja soovitus

- Vanemates kooliastmetes puudub sotsiaal-emotsionaalsete oskuste arendamine süsteem. I ja II kooliastmes rakendatakse küll VEPA metoodikat, kuid vanemate õpilaste puhul toimub sotsiaal-emotsionaalsete oskuste arendamine ebasüsteemselt. Kõigil klassidel pole ka klassijuhatajatundi, mistõttu oleks oluline klassijuhatajatundide sisseviimine kõigile klassidele.
- Tervise- ja heaolutegevused on juhuslikud, eesmärgid ja seire puuduvad. Tervise ja heaolu valdkonnas on koolis tehtud küll erinevaid tegevusi, kuid tegevused on pigem juhuslikud ning puudub terviklik lähenemine kogu temaatikale (sh planeeritud personalikoolitused). Tulemuslikkust on monitooritud vaid liikumise valdkonnas ning küsitlusi tehtud toitumise osas. Samas töid õpilased vestluste käigus välja kitsaskohti seoses toitumisega, nt ei ole võimalik tarbida enda poolt kaasavõetud toitu enne treeningutele suundumust sobival ajahetkel. Ka toodi probleemina välja tööõpetuse klassi müratase. Eeltoodust tulenevalt oleks vajalik temaatika terviklik ja järjepidev süsteemne käsitlemine (juhtorganina, tegevuskavana vmt).
- Juhtkonna liikmete õpetamiskoormus on liiga suur ja tekib läbipõlemise oht. Koolis rakendatakse õpetajate läbipõlemise ennetamiseks põhimõtet, et üldjuhul ei anna õpetaja üle 25 kontakttunni. Samas juhtkond ise seda põhimõtet sageli ei järgi, täites lisaks juhtimisülesannetele suures mahu ka tunniandmise koormust. Seetõttu soovitame üle vaadata juhtkonna liikmete koormused, et olla ise teistele eeskujuks. Olulised on selged piirid juhtkonnale ja tiimi liidritele iseenda hoiuks. Oluline on, et tundide läbiviimine ja administratiivne koormus ei viiks läbipõlemiseni.

3.6 Koolis on väärtustatud ja tagatud õpetajate ning teiste kooli töötajate professionaalne areng

Analüüs

Eneseanalüüsi kohaselt on TMG õppiv organisatsioon ja koolis väärtustatakse õpetajate õppimist. Koolis toimivad erinevad koostöörühmad – õpingid, õppetoolid ja arendusrühmad. Siinjuures väärib eraldi tunnustust, et 2024/25. õppeaastast käivitusid koolis esmakordselt õpingid, kus käsitletakse ja uuritakse süvitsi erinevaid teemasid ning tulemusi tutvustatakse õpetajate arendusseminaril. Ka eneseanalüüsiküsimustikule vastanud õpetajatest 77% leidsid, et õpetajate koostöörühmad on pigem toetanud nende professionaalset arengut, kuid 23% tõid välja, et nad pole koostöörühmade tegevustes süsteemselt osalenud või leidsid, et need ei toeta nende arengut.

Õpetajate koostöö jaoks on koolis planeeritud igapäevane koostööaeg. Ühise koostööaja leidmine on hea algus, kuid tasub mõelda, kuidas koolisisesed koostöövorme eesmärgistada, et nende seos õpetajate professionaalse arenguga oleks üheselt mõistetav. Koostöö ja kogemusvahetuse seisukohalt on olulised koolis käivitatud on õpetajate vastastikune tundide vaatlus. Samas on need hetkel pigem episoodilised ning nendele järgnevad arutelud ei koondunud järjepidevaks tõendibaasiks, mistõttu on raskem jälgida, kas ja kuidas kolleegide head õpetamispraktikad ainetundidesse jõuavad. Eneseanalüüsi põhjal on koostöö kõige nähtavam ainekavade ja tundide kavandamise tasandil. Hindamismeeskonna hinnangul on koolis koostöö fookus hetkel valdavalt aine-sisene; aineteülese koostöö osakaal on vestluste ja dokumentide põhjal väiksem.

Eneseanalüüsi kohaselt on kooli üheks põhiväärtuseks eneseareng, kus teadlik enesetäiendamine on iga töötaja ühine eesmärk. Õpetajate professionaalset arengut toetab ka koolis rakendatav karjäärimudel, kuid millele lisaks on neil võimalik kandideerida majasisestel konkurssidel (nt tiimijuhtimine, sotsiaalmeedia haldamine). Seega on õpetajal võimalik ennast vähemalt aastaks proovile panna ka tiimijuhtimises. Juhtkond teeb õpetajatele enesetäiendamise eesmärgil ka aeg-ajalt suunatud koolituspakkumisi, kui õpetaja on väljendanud mõnes valdkonnas abi- või koolitusvajadust (eneseanalüüs). Samuti osalevad õpetajad ise linna poolt pakutavatel koolitustel.

Kooli tasandil on õpetaja professionaalne areng raamitud arenguvestluse ja regulaarsete 1:1 aruteludega, mille kaudu sõnastatakse eesmärgid, kaardistatakse koolitusvajadus ning peegeldatakse õppetunni metoodikat. Praktikas jääb aga sidusus ebaühtlaseks: arenguvestluse (enese)hindamine, koolituseesmärgid ja töö tulemuste tagasisideastamine ei moodusta alati ühtset tsüklit ning koolituste valik ei ole järjekindlalt suunatud kas kvalifikatsiooninõuete täitmisele või vahetule mõjule õppetöös. Samuti ei ole õpetajate professionaalse arengu soovide ja osaletud koolituste mõju piisavalt süstemaatiliselt analüüsitud (nt kas ja kuidas muutusid kursuste eesmärkide sõnastus, õpiväljundid, hindamispraktikad ja õppijate tagasiside kvaliteet). Eriti vajab tugevdamist õpilastele antava tagasiside ühtlane kvaliteet ning aine-/kursuse eesmärkide, õpiväljundite ja hindamise läbipaistev „kolmnurk“, millele ainetunni metoodika toetub. Kokkuvõttes on olemas toimiv tugiraam, kuid vajaka jääb analüüsist, mis seoks arenguvestluse, koolitused ja ainetunni metoodika üheks terviklikuksarendustsükliks.

Haridussilma andmete kohaselt vastas TMG põhikooliõpetajatest 2023. aastal kvalifikatsiooninõuetele 78,2% ning gümnaasiumiastmes 85,7% õpetajatest. Eneseanalüüsist selgub, et aasta-aastalt kasvab kvalifikatsioonita õpetajate arv. See osutab riskile, et õpetamispädevuse tasemed võivad õppeaineti erineda. Kooli toetab nii kvalifikatsioonita õpetajate kutse omandamist kui ka kvalifikatsiooniga töötajate täiendkoolitumist, et tõsta erialaseid pädevusi.

Professionaalset arengut toetatakse läbi tunnustamise arengu- ja 1:1 vestlustel. Arendusjuht tõi vestlusel välja, et õpetajate süsteemne tunnustamine on hetkel tagasihoidlik. Väga hästi töötab kooliväline Tallinna linna tunnustussüsteem, kuhu esitatakse igal aastal õpetajaid. Eelnev vähendab kooli enda võimalust kujundada soovitud käitumisi (nt koostöö, hindamispraktikate ühtlustamine) ja hoida motivatsiooni stabiilselt kõrgel kogu kollektiivis.

Järeldused

Tugevused ja võimalikud soovitud

- Koolis on ellu kutsutud õpetajate professionaalse arengu toetamiseks õpingid. Õpetajate õppimine (õpingud ülikoolis, koolitustel käimine, kolleegi tunnivaatlused) on kooli juhtkonna poolt toetatud.
- Kooli töötajatele võimaldatakse osaleda koolitustel. Toimuvad koolisisesed koolitused, osaletakse linna poolt korraldatud koolitustel. Õpetajatel on võimalus neil osaleda vastavalt oma vajadustele. Soovitame koolituste planeerimisel lähtuda kooli arengu prioriteetidest ning õpetajate arenguvajadustest.
- Professionaalse arengu toetamiseks korraldatakse koolis arenguveestlusi, 1:1-le vestlusi, tiimikoosolekuid. Hindamismeeskond tunnustab edasi- ja tagasiside väärtustamist.

Arenguvõimalused ja soovitud

- Koolis on palju kvalifikatsioonita õpetajaid. Tähelepanu pöörata koolitustele, mis aitavad täita õpetajate kvalifikatsiooniinõudeid. Soovitame analüüsida töötajate professionaalse arengu soovi ja nende mõju. Lisaks soovitame siduda arenguveestluse töötaja arenguvajadusega, st (enese)hindamise, koolitusvajaduse analüüsi ja töö tulemuste tagasisidestamisega. Teha koolisisesed koolitusi, mille tulemusena parandada õpetajate õpilaste tagasisidestamist sh kuidas paremini sõnastada kursuste eesmärgid, õpiväljundeid ja hindamist.
- Algatatud on võimalus õpetajate vastastikuseks tunnivaatluseks, kuid seda kasutatakse veel vähe. Üksteiselt õppimise eesmärgil vajaks selle juurutamise süsteemsemat lähenemist ja töökorralduslikku toetust/koordineerimist.
- Osa õpetajatest leiab, et koolis rakendatavad koostöövormid ei toeta nende arengut. Soovitame eesmärgistada koolisisesed koostöövormid, et õpingidel jms oleks konkreetne väljund, kuhu jõutakse ja õpetajatel teadmine, milline kasu õpingidel kooli arengule ning õppija toetamisele.

4. Täiendavad soovitud (sh teistele osapooltele)

Soovitud kooli pidajale

1. Hindamismeeskond soovib kooli pidajal leida lahendusi ruumikitsikuse leevendamiseks: leida võimalused moodulhoonete kasutamiseks ja luua vähemalt 1–2 universaalset ruumi tugispetsialistide tööks.
2. Arvestades abi ning tuge vajavate õppurite hulka soovime suurendada tugimeeskonna koosseisu (nt luua täiendav sotsiaalpedagoogi ametikoht, samuti õpilasnõustaja ja logopeedi ametikohtade täitmine) ning osutada sihipärast tuge erivajadusega õppijate teenuse korraldamisel, et vältida toe hilinemist ja juhtumite „laualt maha kukkumist“.

5. Soovituste kokkuvõte

1. Muudatuste tempo koolis on olnud väga kiire ja juhtimiskeskne; fookus on nihkunud eemale õppija kogemusest ning õpitegevuse mõjust, mistõttu jääb õpilaste ja õppimise vahetu kvaliteet tagaplaanile. Soovitame muudatuste elluviimise tempot aeglustada ja seada aastas 1–2 prioriteeti, mille edu mõõta eeskätt õppija tasandi näitajatega (tunni eesmärgistamine, tagasiside kvaliteet jne) ning siduda juhtimisotsused mõjuga õppijatele. Töötajate vaates on oluline, et tundide läbiviimine ja administratiivne koormus ei viiks läbipõlemiseni, mistõttu on oluline pöörata tähelepanu töö- ja eraelu tasakaalule ning vaimse tervise hoidmisele.
2. Õppekavas ei eristu selgelt kooli eripära ja seotud dokumendid (nt ainekavad, digiõppekava, loovtöö juhend) ei moodusta ühtset tervikut. Soovitame sõnastada õppekava alguses lühike „Profiilileht“ (miks need suunad on valitud, mida need hõlmavad, millistes ainekavades realiseeruvad) ja koondada praktikad peatükki „Rakendusviisid“; viia õppekava lisadokumendid omavahel kooskõlla, lõimides nt digiõppekava üldpädevuste raamistikku ja ainekavadega ning kehtestage süsteemne seirerütm koos ühtse

tõendikomplektiga (nt vaatlused/fookusgrupid). Mõtestada läbi õppekava, luua konkreetsed seosed (näiteks üldpädevuste ja õpiväljundite vahel) ja seirata selle rakendamist.

3. Koolis rakendatakse hetkel hindamispõhimõtteid ebaühtlaselt. Soovitame neid ühtlustada ainevaldkonna õppekavades ja ainekavades ning sõnastada igale ainele konkreetsed õpiväljundid, mille saavutamist õpetaja hindab. Soovitame jätkata kavandatudarendustegevustega hindamise ühtlustamisel, näiteks korraldada õpetajatele hindamisteemalisi koolitusi ning kokku leppida, millal ja kuidas antakse õpilastele sõnalist tagasisidet. Vajalik on konkreetsemalt sõnastada ennastjuhtiva õppija tunnused ja mõelda läbi, et kuidas kogu õppekava ja õppekorraldussüsteem toetaks ennastjuhtiva õppija kujundamist.
4. Sekkumisahel õpilaste igakülgseks toetamiseks on loodud, kuid selle juurdumiseks on vajalik täiendav kommunikatsioon ja rollide selgitamine kõigile osapooltele. Vanemate õpilaste toetamiseks oleks vaja süsteemselt tegeleda sotsiaal-emotsionaalsete oskuste arendamisega, leida tunniplaanis aeg ka klassijuhataja tundidele.
5. Selleks et suurendada õpetajate rahulolu õpiringide jt arengurühmade tööga, soovitame eesmärgistada koolisisesed koostöövormid, et nendel arengutegevustel oleks konkreetne väljund, kuhu jõutakse ja õpetajatel täpne teadmine, milline kasu on konkreetsel tegevusel kooli arengule ning õppija toetamisele.